

TVÅ RAPPORTER OM
DAGSTIDNINGSLÄSNINGEN
1979-1981

Lennart Weibull

Statsvetenskapliga
institutionen
Göteborgs universitet
Rapportserien 82:2

INLEDNING

Dagspressprojektet vid statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet, genomför sedan 1979 årliga undersökningar av dagspressläsning. Syftet är att analysera dagstidningarnas ställning inom informationsförmedling och opinionsbildning.

Varje höst genomför projektet en studie av dagstidningsläsningen en genomsnittlig dag. Ungefär samtidigt undersöks mönster i dagspressläsningen. Den förra undersökningen genomfördes i samarbete med Sveriges Radios publik- och programforskningsavdelning, den senare bygger på en datainsamling som görs av Testologen AB.

I och med undersökningarna från hösten 1981 finns tre års undersökningsresultat att tillgå. En översikt av vad som framkommit i de två olika studierna redovisas i föreliggande rapport. Avsikten med denna har inte varit att presentera någon ingående analys, utan att i första hand erbjuda en tabellsammanställning, där jämförelserna mellan åren till stor del får tala själva.

Rapporten består av två separata delar, en från varje undersökning, som på de avslutande sidorna sammanfattas i avsikt att peka på gemensamma trender.

Göteborg i mars 1982

Lennart Weibull

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sid

DAGSPRESSENS LÄSARE 1979-1981

Inledning	1
1981 års undersökning	2
Datamaterial	2
De regelbundna läsarna	3
Geografiska skillnader i läsning	3
Gruppskillnader i läsning	5
Prenumeration	5
Upphörd prenumeration	6
Annan anskaffning	8
Lästillfällen	11
Lästidpunkter	12
Tidsanvändning	15
Lästidens förläggning	17
Sammanfattning	19
Notförteckning	21

DAGLIG TIDNINGSLÄSNING 1981

Inledning	27
Metodik	27
Morgontidningsläsning	28
Kvällstidningar	31
Vecko- och tidskriftspress	32
Radio-tv	35
Mediejämförelser	38
Specialbearbetningar 1981	39
Sammanfattning	47
Litteratur	48
Notförteckning	49
Bilaga 1	50

SAMMANFATTNING	51

LITTERATURFÖRTECKNING	53

DAGSPRESSPROJEKTET
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet
82-03-15

LÄSARE AV SVENSK DAGSPRESS

1979 - 1981

EN KORTFATTAD ÖVERSIKT AV LÄSMÖNSTER
VID TVÅ TIDPUNKTER

LENNART WEIBULL

Inledning	1
1981 års undersökning	2
Datamaterial	2
De regelbundna läsarna	3
Geografiska skillnader i läsning	3
Gruppskillnader i läsning	5
Prenumeration	5
Upphörd prenumeration	6
Annan anskaffning	8
Lästillfällen	11
Lästidpunkter	12
Tidsanvändning	15
Lästidens förläggning	17
Sammanfattning	19
Notförteckning	21

LITTERATURFÖRTECKNING

- Bogart 1981 Bogart, Leo: Press and Public. Who reads, what, where and when and why in American newspapers. Hillsdale, N J 1981
- Dagspressen 1981 Vad får en dagstidning kosta? Undersökningsresultat om allmänhetens inställning till dagstidningarnas prenumerationspriser. Dagspressens marknadsinformation, Stockholm 1981
- Holmberg-Petersson 1980 Holmberg, Sören, Petersson, Olof: Inom felmarginalen. Stockholm 1980
- Publikåret 1980/81 Publikåret 1980/81. Sveriges Radios publik- och programforskningsavdelning. Stockholm 1981
- Schulman 1977 Schulman, Janecke: Radio- och tv-publikens levnadsvanor. PUB, Sveriges Radio, Stockholm 1977
- SOU 1975:78 Pressens funktioner i samhället. SOU 1975:78, Stockholm 1975
- Weibull 1980A Weibull, Lennart: Den dagliga tidningsläsningen, Statsvetenskapliga institutionen, Göteborg 1980
- Weibull 1980B Weibull, Lennart: Dagspressens läsare, Statsvetenskapliga institutionen, Göteborg 1980
- Weibull 1982A Weibull, Lennart: Ger olika mätmetoder för tidningsläsning stora skillnader i resultaten? INFO nr 1/1982
- Weibull 1982B Weibull, Lennart: Tidningsläsning i Sverige, Statsvetenskapliga institutionen, Göteborg 1982

DAGSPRESSPROJEKTET
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet
82-03-15

LÄSARE AV SVENSK DAGSPRESS
1979 - 1981

EN KORTFATTAD ÖVERSIKT AV LÄSMÖNSTER
VID TVÅ TIDPUNKTER

Inledning

Undersökningen av dagspressens läsare avser i första hand att belysa fyra huvudfrågor

- hur stor andel av allmänheten kan betecknas som regelbundna dagstidningsläsare och vad utmärker dem?
- hur skaffar sig människor sin lokala morgontidning och vad förklarar skillnader mellan olika anskaffningssätt?
- hur lång tid ägnar människor åt sin morgontidning och vad förklarar avvikelser mellan olika läsargrupper?
- i vilken utsträckning kan särskilda läsmönster, t ex över dagen urskiljas inom olika läsargrupper?

I den första studien, genomförd 1979 kunde vissa intressanta iakttagelser göras. De flesta låg i linje med vad som kunde förväntas, men en del gav nya infallsvinklar på frågan om dagspressens ställning i samhället.¹⁾

Beträffande andelen läsare kunde påvisas en allmänt hög läsnivå - mer än 90 procent regelbundna dagspressläsare. Anskaffning av morgonpress domineras av prenumeration, men en inte obetydlig andel arbetsplatsläsning kunde iakttas. Huvuddelen av de yngre icke-prenumeranterna uppgav sig läsa sin morgontidning på arbetet.

1979 års uppgifter om tid för dagspresskonsumtionen bekräftade tidigare iakttagelser. Omkring en halvtimmars läsning och med betydligt längre lästid bland de äldre. Huvuddelen av läsningen ligger på morgonen. Samtidigt visade sig att omkring 40 procent av den genomsnittliga lästiden låg efter kl 17.

1980 års undersökning kunde i huvudsak bekräfta uppgifterna från 1979. På en punkt föreföll resultaten kraftigt avvika, andelen prenumeranter. Skillnaden kunde dock med viss sannolikhet föras tillbaka till en förändring i frågeformuleringen.² 1980 års undersökning avsåg i övrigt frågor om ekonomiska faktorer i anskaffningen, bl a hur människor såg på kostnader för tidningsläsning.³

1981 års undersökning

Med hänsyn till Dagspressprojektets allmänna syfte att följa tendenser i dagstidningsläsningen så bestämdes att 1981 års datainsamling skulle vara i stort detsamma som 1979 års. Samtliga frågor utom den som avsåg läsplats ställdes på nytt. 1979 års särskilda fråga om innehållspreferenser fick också stå över.

Mot denna bakgrund är det i första hand 1979 och 1981 års studier som skall jämföras med varandra. De frågor som ställdes 1979 och 1981 finns redovisade i bilaga 1. De avser regelbundenhet, prenumeration och alternativ anskaffning samt läsning under olika tider på dagen. I redovisningen görs på de flesta punkter jämförelser mellan 1979 och 1981.

Datamaterial

Studierna av dagspressens läsare har genomförts i form av en postenkät. För datainsamlingen har Testologen AB svarat. Både 1979 och 1981 har denna gjorts som en del av Testologens Sverige-NU-undersökning i oktober. Frågorna om dagspressläsning omfattade 1981 en sida i frågeformuläret.

En sammanställning av basdata om de två undersökningarna visar följande

År	Månad	Urval	Nettourval	Svarandeprocent ovägt	vägt
1979	Oktober	3000	2636	70%	83%
1981	Oktober	3000	2739	73%	81%

Den vägda svarsandelen måste anses vara mycket tillfredsställande för en postenkät av motsvarande typ. Också internbortfallet håller sig inom acceptabla gränser.

De bakgrundsvariabler som kunnat utnyttjas är de som finns som standard i Sverige-NU. I första hand har kön, ålder, bostadsort, inkomst och utbildning bildat grund för bearbetningarna.⁴

De regelbundna läsarna

Den fråga som bildar grundvalen för analysen gäller den lokala morgontidning människor uppger sig läsa regelbundet. Med regelbundet menades minst ett nummer per vecka. De som läste mer än en morgontidning, skulle ange den tidning man räknade som sin lokala morgontidning. Frågan byggde på spontan erinran och ett tidningsnamn skulle skrivas upp.⁵

Andelen regelbundna läsare var 1981 90 procent. Siffran skall jämföras med 93 procent 1979. Minskningen är statistiskt säkerställd på 95 procentsnivån.⁶ Mot bakgrund av att det gäller spontan erinran är det rimligt att räkna med att andelen läsare ligger något i underkant: den verkliga andelen regelbundna läsare är sannolikt något högre. För 1981 finns inte någon sådan jämförelsepunkt. 1979 års undersökning låg dock ca 3 procentenheter under hjälpt erinran - en teknik, där människor fått ett antal tidningsnamn att kryssa för.

Geografiska skillnader i läsning

Andelen läsare varierar betydligt mellan olika delar av landet - i praktiken är det dock i första hand Stockholm som skiljer ut sig genom att en stor del av allmänheten inte läser någon morgontidning dagligen.

Tabell 1. Andelen regelbundna morgontidningsläsare, läsning minst en gång per vecka 1981 (procent)

	Stock- holm (A1)	Göte- borg (A33)	Malmö (A28)	Svealand (ej A1)	Götaland (ej A28 och A33)	Norrland	Samtliga
Läser en morgontidning	83	97	93	90	93	90	90
Läser ej morgontidning	17	3	7	10	7	10	10
Samtliga	100	100	100	100	100	100	100
Antal	358	186	114	444	749	340	2194

Anm: A avser A-region. I Svealand ingår A2-A7 och A41-A55; i Götaland A8-A27, A29-A32, A34-A40; Norrland är A56-A70

Överlag har Götaland en mer omfattande morgontidningsläsning. Anmärkningsvärt hög är den i Göteborg och Malmö. Svealand och Norrland ligger på ett riksgenomsnitt.

En motsvarande bearbetning med hänsyn till geografiska skillnader gjordes inte 1979. Siffrorna bekräftas dock av andra mätningar.

Tabell 2 Andelen regelbundna läsare inom olika befolkningsgrupper 1979 och 1981 (procent)

		1979	1981
KÖN	Män	94%	90%
	Kvinnor	91%	91%
ALDER	15-19	94%	90%
	20-24	91%	92%
	25-34	91%	90%
	25-44	93%	93%
	45-54	92%	90%
	55-64	94%	89%
	65-70	94%	90%
ORTS- STORLEK	Ort - 5.000	91%	90%
	5 - 50.000	93%	88%
	50.000	95%	95%
YRKES- ARBETE	Heltid	93%	92%
	Deltid	94%	89%
	Hemmafru	85%	88%
	Studerande	94%	90%
	Pensionär	92%	89%
UTBILD- NING	Folkskola mm	91%	89%
	Grundskola mm	92%	90%
	Gymnasium, högskola	96%	93%
PERSONLIG INKOMST	- 60.000	91%	89%
	60 - 90.000	93%	91%
	90 - 120.000	98%	95%
	120 - 150.000		92%
	150 -		100%
Samtliga		93%	90%

Gruppskillnader i läsning

I tabell 2 (sidan 4) redovisas skillnader mellan grupper som skiljer sig med hänsyn till bakgrundsegenskaper. Tabellen innehåller siffror från både 1979 och 1981.

Resultatet för 1981 ger det förväntade utfallet. Det finns ingen skillnad mellan könen, andelen läsare stiger med utbildning och inkomst. Vad som emellertid är anmärkningsvärt är de ytterst små skillnaderna mellan olika åldersgrupper. Här hade betydligt större avvikelser förväntats.

I jämförelsen mellan 1979 och 1981 är det i första hand åldersskillnaden som är intressant. Den minskning på tre procent som iakttagits ligger uteslutande i den yngsta och de två äldsta åldersgrupperna. Dessutom ligger den i orter på mellan 5.000 och 50.000 invånare. Någon enkel förklaring till nedgången står inte att finna. I 1980 års specialundersökning kunde emellertid påvisas att kostnadströttheten var högre framför allt inom de äldsta åldersgrupperna.

Prenumeration

Andelen prenumeranter totalt och i olika geografiska områden finns redovisade i tabell 3. Den visar i huvudsak samma mönster som tabellen på regelbunden läsning. Den totala andelen är 79 procent (87 procent av läsarna), lägst är andelen i Stockholm och högst i Götaland, särskilt i regionens storstäder.

Tabell 3 Prenumeration: andel prenumeranter på lokal morgonpress 1981 (procent)

	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	Svealand	Götaland	Norrland	Samtliga
Prenumeranter totalt	68	86	81	79	83	77	79
Prenumeranter av läsare	82	89	87	87	89	85	87

Anm. Se tabell 1

I jämförelse med 1979 ligger prenumerationsandelarna på samma nivå, 1981 t o m en procentenhet över 1979 års siffra av andelen läsare och exakt samma totalandel.

I tabell 4 på sidan 7 finns andelen prenumeranter redovisad både av samtliga och av läsare för olika grupper. Vidare finns jämförelser med andelar för 1979.

Den totala andelen prenumeranter följer i huvudsak samma mönster som andelen regelbundna läsare. Lägst ligger vissa av de yngre, högst äldre och högutbildade. Skillnaderna mellan 1979 och 1981 finns bl a i den yngsta gruppen. Det är här frågan om relativt få svarspersoner, så resultatet måste tolkas med försiktighet. Inga av skillnaderna är statistiskt säkerställda.

Huvudtendensen är mycket små skillnader mellan andelen prenumeranter av läsare i olika grupper. Denna är något högre bland äldre och i hushåll med hög hushållsinkomst, men i övrigt är skillnaderna marginella. Andelen prenumeranter av samtliga ger i stort samma bild som andelen regelbundna läsare. Den låga andelen bland de unga bör dock framhållas.

Mellan 1979 och 1981 kan små skillnader påvisas. Det mest anmärkningsvärda är ökade andelar bland de unga: både 20-24-åringar och 25-29-åringar har 1981 en större andel prenumeranter bland läsarna, däremot finns en tendens till nedgång bland de allra yngsta.

Några entydiga tendenser kan inte iakttas. Klart är emellertid att någon presskris bland yngre läsare inte kan påvisas på grundval av dessa jämförelser.

Upphörd prenumeration

I 1980 års läsarstudie var ett av syftena att kartlägga bakgrunden till uppsagda prenumerationer. Det visade sig där att knappt 10 procent av allmänheten uppgav sig ha prenumererat på en lokal morgontidning tidigare men just då inte gjorde det. Dessa fick ange sina skäl till att de sagt upp prenumerationen.

Tabell 4 Prenumeration: andelen prenumeranter inom olika befolkningsgrupper 1979 och 1980 (procent)

		AV SAMTLIGA		AV LÄSARE	
		1979	1981	1979	1981
KÖN	Män	79	78	85	86
	Kvinnor	79	80	87	88
ALDER	15-19	83	74	88	82
	20-24	63	68	70	74
	25-29	69	76	74	84
	30-39	83	80	88	86
	40-49	79	81	86	90
	50-59	87	83	94	93
	60-70	82	83	90	92
ORTS- STORLEK	- 5.000	80	80	88	89
	5.000 - 50.000	80	77	86	87
	50.000	81	82	85	86
YRKES- ARBETE	Heltid	78	79	83	86
	Deltid	84	79	90	89
	Hemmafru	79	82	93	93
	Studerande	81	77	86	85
	Pensionär	82	81	89	91
UT- BILDNING	Folkskola mm	80	78	87	88
	Grundskola mm	78	77	84	86
	Gymnasium, högskola	81	81	85	87
HUS- HÄLLS- INKOMST	- 60.000			80	84
	60 - 90.000	Bearbetades		86	84
	90 - 120.000	ej på total		89	87
	120 - 150.000	prenumeration		} 92	89
	150 - 180.000	1979-81			90
	180 -				93
SAMTLIGA			79	86	87

1981 tillfrågades enbart de personer som inte läste någon tidning, om de hade någon prenumererad tidning att tillgå om de ville samt om de - i annat fall - tidigare haft en sådan tidning. Det visade sig att ca 1 procent av samtliga - 10 procent av icke-läsarna - faktiskt hade en prenumererad tidning i hushållet, men läste den inte.

I jämförelse med 1979, då frågan ställdes på samma sätt har i stort inget anmärkningsvärt inträffat. Det enda som kan noteras är att andelen icke-läsare som bor i hushåll där prenumeration finns har ökat något. Det senare kan tyda på att det finns en tendens till ökning bland personer som inte ser tidningen trots att de faktiskt har den tillgänglig.

Totalt 2 procent har haft prenumeration tidigare. Siffran kan inte jämföras med de 10 procenten från 1981, eftersom då samtliga tillfrågades, 1981 gällde det enbart icke-läsarna.

Annan anskaffning

I 1979 års undersökning kunde observeras en mycket stor andel icke-prenumeranter som skaffade sig sin tidning via arbetet eller skolan. Eftersom antalet svars personer var relativt lågt är det av intresse om någon sådan tendens kan iakttas också 1981.

I tabell 5 redovisas andelar av icke-prenumeranter i olika delar av landet och totalt efter deras sätt att skaffa sig sin lokala morgontidning. Det framgår att andelen som skaffar sig tidningen via arbete eller skola fortfarande är den största gruppen.

Tabell 5 Anskaffningssätt för lokal morgontidning av icke-prenumeranter 1981 (procent)

Anskaffnings-sätt	Stock-holm	Övr stor-städer	Svealand	Götaland	Norrland	Samtliga
Läser hos bekanta	6	12	16	15	10	12
Lånar hos bekanta	2	-	6	7	5	5
Läser på arbete eller skola	65	44	49	56	38	52
Lösnummer	25	38	22	10	33	23
Övrigt	8	12	8	13	15	13
Antal svar	51	34	49	71	39	244

Anm: Göteborg och Malmö är här sammanslagna p g a otillräckligt antal svarande. Se i övrigt tabell 1.

Drygt hälften av dem som inte prenumerar har tillgång till tidningen via arbetsplatsen. Detta utgör en ökning i förhållande till 1979, då andelen låg på ca 45 procent. Däremot har både andelen som skaffar sig tidningen via bekanta, både lån och läsning, och lösnummer, gått ner något mellan 1979 och 1981:

Anskaffning	1979	1981
Lån och läsning hos bekanta	27 %	17%
Arbete/skola	45%	52%
Lösnummer	28%	23%
Bibliotek	3%	3%

De geografiska skillnaderna som redovisas för 1981 måste tolkas med försiktighet p g a det begränsade antalet svars personer. Klart är dock att Stockholm har en relativt större arbetsplats/skolläsning bland icke-prenumeranter. Tillgången till tidningen via bekanta är vanligast utanför storstäderna, även om andelen i Norrland också är förhållandevis låg. Övrigt, som innebär bl a bibliotek, gratisabonnemang, är större i Götaland och Norrland.

När det gäller anskaffningen i olika grupper så har enbart den relativt omfattande arbetsplats/skolläsningen skiljts ut. I tabell 6 finns andelen av icke-prenumeranterna som skaffar sig tidningen på detta sätt - både 1979 - 1981.

Tabell 6 Andelen icke-prenumeranter som uppger sig ha tillgång till den lokala morgontidningen via arbetsplats/skola 1979 och 1981 (procent)

		1979	1981
KÖN	Män	46%	54%
	Kvinnor	42%	50%
ALDER	15-24	50%	58%
	25-34	56%	59%
	35-49	38%	53%
	50-59	(36%)	48%
	60-70	17%	(14%)
ORTS-STORLEK	- 5.000	42%	40%
	5.000 - 50.000	49%	54%
	50.000	43%	56%
YRKES-VERK-SAMHET	Heltid	52%	62%
	Deltid	50%	67%
	Studera	(50%)	43%
UTBILDNING	Folkskola mm	25%	44%
	Grundskola mm	48%	59%
	Gymnasium	56%	55%
	Högskola	65%	(50%)
PERSONLIG INKOMST	- 60.000	31%	41%
	60 - 90.000	55%	63%
	90 - 120.000	} 63%	59%
	120 - 150.000		(100%)
	150 -		(100%)
SAMTLIGA ICKE-PRENUMERANTER		44%	52%

Anm: Siffrorna måste tolkas med stor försiktighet eftersom svarsandelarna överlag är mycket små. Siffror på under 15 personer har markerats med parentes.

Tabell 6 bekräftar att det framför allt är bland de yngre som arbetsplats- eller skolläsningen spelar en betydande roll. Det är också inom dessa grupper andelen prenumeranter är låg. Som exempel kan nämnas att andelen arbetsplats/skolläsare 1981 utgör närmare 40 procent av samtliga mellan 25 och 34 år. Vidare framgår att det är ett storstadsfenomen samt vanligare bland personer med högre utbildning. Den slutsats som drogs

1979, nämligen att arbetsplatsläsningen oftare är typisk för tjänstemannaarbetsplatser, tycks stämma också 1981. Intressant är samtidigt ökande andelar bland medelålders och yngre personer. Siffrorna måste emellertid med hänsyn till det begränsade antalet svars personer tolkas mycket försiktigt.

Lästillfällen

Anskaffningen ger en antydning om att morgontidningsläsningen kan vara spridd på en rad tidpunkter under dagen. 1979 års studie innehöll ingen redovisning av antalet lästidpunkter. Senare har emellertid vissa analyser påbörjats.⁷ Dessa antyder att en majoritet av morgontidningsläsarna tar del av tidningen vid mer än en tidpunkt.

För 1981 års studie har vissa bearbetningar av lästillfällen genomförts. Dessa bygger på de tidsintervall som finns i frågan om lästid (se bilaga 1). Som frågan är ställd är det maximala antalet lästidpunkter fyra. Med hänsyn till att tidningen mycket väl kan läsas vid mer än ett tillfälle inom varje tidsintervall måste siffrorna på antalet tillfällen betraktas som minimivärden.

Tabell 7 Antalet lästillfällen. Fördelning på antalet tillfällen med hänsyn till geografiskt område (procent)

	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	Svealand	Götaland	Norrland	Samtliga
Läst vid enbart ett tillfälle	42	46	47	42	46	50	46
Läst vid två tillfällen	46	41	43	46	45	41	44
Läst vid tre eller fler tillfällen	11	12	8	9	6	8	8
Antal läsare	298	180	106	389	713	306	1985

Ann: Lästillfällena är beräknade på det antal intervall som finns i frågan (bilaga 1). De som ej svarat har ej medtagits, varför procenttalen ej summerar upp till 100 procent.

Det framgår att andelen som läser morgontidningen vid enbart ett tillfälle är mindre än hälften, knappt 10 procent läser tidningen vid tre eller fler tillfällen. De preliminära data som finns framtagna för 1979 ger i huvudsak samma bild.

De geografiska skillnaderna har inget entydigt mönster. Stockholm och Svealand har minsta andelen "entillfällesläsare", de största städerna störst andel "flertillfällesläsare". I övrigt är likheten mellan olika områden anmärkningsvärd.

Fördelningen av antalet lästillfällen för olika grupper finns i tabell 8. Den påvisar att den största andelen "entillfällesläsare" finns bland de äldsta samt bland hemarbetande kvinnor. Det gemensamma för dessa är att de tillbringar en relativt sett längre tid i sin bostad. För dem är troligen tidningsläsningen en punkt på dagen; för de förvärvsarbete betande blir det fler kontakter med tidningar vid fler tillfällen under dagen. Skillnaden mellan mäns och kvinnors antal lästillfällen pekar i samma riktning.

Största andelen läsare vid tre eller fler tillfällen finns följdriktigt hos de yngre. Detta är troligen ett utslag av denna grupps mer rörliga liv. Tidningsläsningen är inte en sak man gör vid en tidpunkt, tidningen är ett instrument för andra aktiviteter. Datamaterialet är för begränsat för mer vittgående slutsatser. Yngre män är typiskt nog den grupp där flertillfällesläsningen är vanligast - drygt 15 procent läser morgontidningen vid tre eller fler tillfällen. Männen flertillfällesläsning ökar också med utbildning, någon sådan tendens finns dock ej hos kvinnorna.

Tabell 8 Antalet lästillfällen för morgonpress inom olika befolkningsgrupper 1981 (procent)

Bakgrunds- faktorer	Antal tillfällen			ej svar	Totalt	Antal läsare
	1	2	3			
KÖN: Män	40	47	10	3	100	966
Kvinnor	51	41	7	1	100	1016
ÅLDER: 15-19	45	42	11	2	100	223
20-24	43	39	17	1	100	181
25-29	40	49	10	1	100	168
30-39	43	49	7	1	100	442
40-49	40	53	7	-	100	318
50-59	47	48	4	1	100	337
60-64	58	35	6	1	100	171
65-70	59	26	8	7	100	145
UTBILD- NING: Folkskola mm	53	38	6	3	100	706
Grundskola mm	48	41	9	2	100	361
Fackskola mm	47	44	9	-	100	176
Gymnasium	39	48	11	2	100	460
Högskola	31	61	8	-	100	247
ORTS- TYP: Landsbygd	52	38	8	2	100	310
Storstad	43	47	8	2	100	82
YRKES- VERK- SAMHET: Heltid	37	53	8	2	100	1018
Deltid	50	41	7	2	100	329
Hemmafru	60	36	4	-	100	126
Studera- nde	46	41	11	2	100	213
Pensionär	66	21	8	5	100	204
PERSON- LIG - 60.000	55	34	10	1	100	834
60 - 90.000	41	49	8	2	100	689
INKOMST: 90 - 120.000	27	63	8	2	100	253
120 - 150.000	40	53	6	1	100	47
150 -	38	58	4	-	100	45
SAMTLIGA	46	44	8	2	100	1985

Anm: Se tabell 7

Lästidpunkter

Antalet lästillfällen har beräknats på grundval av de tidsintervall som finns i lästidsfrågan. Det är mot denna bakgrund rimligt att nu gå vidare och se hur andelen läsare ser ut vid olika tidpunkter. En sådan bearbetning gjordes också 1979.

En översikt av andelen som läst sin morgontidning har i tabell 9 gjorts för dem som läst tidningen före kl 8 och efter kl 17.

Tabell 9 Andel läsare som läst sin tidning vid olika tillpunkter samt fördelningen på antalet lästillfällen 1981 (procent)

	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	Svealand	Götaland	Norrland	Samtliga
<u>Lästidpunkt</u>							
Andelen som läst före kl 8	75	71	72	64	69	63	68
Andelen som läst efter kl 17	54	57	52	61	55	52	54

Anm: Antal svarspersoner finns i tabell 7

Andelen som läst tidningen före kl 8 är 68 procent och efter kl 17 54 procent. I förhållande till 1979 kan även här iakttas en förskjutning till en något senare lästidpunkt. Skillnaderna är dock mycket små (från 66 till 68 procent före kl 8) från 50 till 54 procent.

De som läser tidningen tidigare finns i storstäderna, medan tidpunkten för läsningen ligger något senare på landsbygden. För kvällsläsning är dock avvikelsen mellan storstad och landsort mycket blygsam.

Som konstaterades i 1979 års undersökning speglar lästillfällena livsrytmen hos olika människor. Denna är i sin bestämmd av det område, där man bor samt livssituation i övrigt, t ex förvärvsarbete eller föreningsverksamhet. Det är inte sannolikt att sådana faktorer ändrar sig på kort sikt. Detta är också den slutsats som kan dras på grundval av tabell 10. I denna finns uppgifter om olika gruppers lästidpunkter 1979 och 1981.

De skillnader som finns mellan 1979 och 1981 ligger bl a i att kvinnornas kvällsläsning har ökat. Detsamma gäller deltidsarbete, troligen också kvinnor. Resultatet kan antyda förändrade könsroller. Slutsatsen får dock enbart uppfattas som en försiktig spekulation, som måste följas upp mer ingående i fortsatta studier.

Tabell 10 Lästidpunkt bland läsare 1981 (procent)

BAKGRUNDS- FAKTORER		Läst före		Läst efter	
		k1 8		k1 17	
		1979	1981	1979	1981
KÖN:	Män	70	72	61	61
	Kvinnor	63	65	41	48
ALDER:	15-19	64	68	65	61
	20-24	55	66	62	54
	25-34	64	65	53	58
	35-44	73	77	52	60
	45-54	72	76	46	55
	55-64	66	62	46	48
	65-70	62	57	32	35
ORTS-	- 5.000	54	58	51	55
STORLEK:	5.000 - 50.000	77	72	49	53
	50.000	72	72	52	56
YRKES-	Heltid	72	76	60	63
VERK-	Deltid	64	66	39	49
SAMHET:	Hemmafru	52	51	32	33
	Studerande	72	68	64	60
	Pensionär	61	51	29	28
UTBILD- NING:	Folkskola mm	66	68	41	47
	Grundskola mm	} 63	67	} 51	52
	Fackskola mm		65		51
	Gymnasium	} 67	69	} 61	62
	Högskola		73		69
PERSON-	- 60.000	60	61	42	44
LIG IN-	60 - 90.000	67	72	58	61
KOMST:	90 - 120.000	} 80	80	} 65	67
	120 - 150.000		72		55
	150.-		86		67
SAMTLIGA		66	68	50	54

Anm: För siffror på antal läsare se tabell 8

Tidsanvändning

1979 låg den genomsnittliga lästiden på nästan exakt 30 minuter bland morgontidningsläsarna. 1981 har skett en viss ökning. Genomsnittstiden är ca 32 minuter bland läsarna.

Tidigare studier har kunnat påvisa att storstadspressen ägnas förhållandevis längre tid bland sina läsare, bl a med hänsyn till dessa tidningars större text- och annonsvolym. 1979 års

undersökning kunde inte ge någon bild av detta, eftersom någon uppdelning i regioner då inte gjordes. Tabell 11 kan dock för 1981 bekräfta denna tendens. I samtliga tre storstäder ligger genomsnittlig lästid klart över genomsnittet för landet. De tre landsortsregionerna har ej inkluderats i tabellen. Inom dessa ligger genomsnittlig lästid på mellan 25 och 30 minuter.

Tabell 11 Lästid och lästidsfördelning bland läsare 1979
(minuter)

Tidsintervall	Stockholm	Göteborg	Malmö	Övr landet	Samtliga landet
Före kl 8	17	15	15	12	13
Kl 8-12	7	6	77	6	6
Kl 12-17	4	3	3	3	3
Efter kl 17	12	11	12	11	11
Genomsnitt/dag	40	35	37	31	32 ^{x)}

x) Avrundningen i tabellen ger egentligen 33 min.

Resultatet bekräftar i huvudsak tidigare studier. Ökningen mellan 1979 och 1981 torde kunna förklaras av att den minskning som iakttagits beträffande den totala andelen läsare i första hand ligger bland dem som läste tidningen under kort tid, ett rimligt antagande mot bakgrund av andra studier. Detta innebär att lästidsgenomsnittet ökar utan att nödvändigtvis läsarna ägnar längre tid åt sina tidningar.

De gruppskillnader som finns går helt i förväntad riktning. Det är män, de äldsta samt höginkomsttagare som ägnar dagstidningen längre tid (tabell 12). I dessa grupper ligger lästiden på ca 40 minuter, kortast lästid har de yngsta. Samma tendenser iakttoogs i 1979 års undersökning.

1981 gjordes ett ännu mer ingående försök att skilja ut extremgrupper i tidsanvändning. Det visade sig att äldre män är den grupp som ägnar den lokala morgontidningen längst tid. Särskilt

intressant är att notera att män i alla åldersgrupper har längre lästid än kvinnor - samtliga siffror är minuter i genomsnitt:

Kön	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65-69 år
Män	27	31	31	34	40	42	52
Kvinnor	23	26	27	30	32	39	41

Skillnaderna torde förklaras av ett samspel av den tid som finns till förfogande i hemmet, andelen förvärvsarbetande och intresset för det innehåll som erbjuds i pressen.

Lästidens förläggning

I tabell 11 finns samtidigt uppgifter om hur den genomsnittliga lästiden är fördelad över dagen. Det framgår att drygt 1/3 ligger före kl 8 och ca 1/3 efter kl 17. I jämförelse med 1979 har knappast skett några avgörande skillnader, klart är dock att ca en minut av den längre lästiden ligger efter kl 17, medan genomsnittstiden före kl 8 är densamma. Resultatet antyder här - liksom beträffande andel läsare - en svag förskjutning till en senare lästid.

I tabell 12 finns angivet hur lång tid olika läsargrupper läser sin tidning vid olika tider på dagen. Tiden anges dels i antal minuter, dels i procent av den totala lästiden i gruppen.

Vad vi ser av lästidens förläggning är att största lästiden före kl 8 i minuter räknat finns bland de äldsta, de storstadsboende och höginkomsttagare. Till viss del är det fråga om samma personer, men siffrorna kan förvirra något: den kvantitativt största gruppen är förvärvsarbetande män i storstad, i övre medelåldern, samt äldre. Sannolikt ingår tiden här i en dygnsrytm som innebär tidigare morgnar, men också en situation då tidningen finns distribuerad vid en tidpunkt så man hinner läsa den. Det senare är sannolikt en faktor som ligger bakom den relativt korta morgonläsningen på landsbygden: här kommer tidningen ofta för sent (se ovan) för att man skall få någon längre tid att läsa den före arbetsdagens början.

Tabell 12 Lästiden och lästidens förläggning i olika grupper 1981 (minuter och procent)

Grupp	Lästid i minuter			Procent/andelar		Antal svar	
	Totalt	Före 8	Efter 17	Före 8	Efter 17		
KÖN:	Män	36	14	13	39	36	966
	Kvinnor	30	12	9	40	30	1016
ALDER:	15-19	25	8	9	32	36	223
	20-24	32	10	9	31	28	181
	25-29	29	9	10	31	34	168
	30-39	29	12	10	41	34	442
	40-49	32	14	12	44	38	318
	50-59	37	16	13	43	35	337
	60-64	40	16	11	40	28	171
	65-70	47	16	8	34	17	145
UTBILDNING:	Folkskola mm	35	15	11	43	31	706
	Grundskola mm	31	12	10	39	32	361
	Fackskola mm	35	13	10	37	29	176
	Gymnasium	29	10	10	34	34	460
	Högskola	34	13	13	38	38	247
ORTSTYP:	Landsbygd	32	8	12	25	38	310
	Större stad	36	15	10	42	28	82
YRKESVERK-SAMHET:	Heltid	34	14	13	41	38	1018
	Deltid	29	11	9	38	31	329
	Hemmafru	32	12	6	38	19	126
	Studerande	26	9	9	35	35	213
	Pensionär	43	16	6	37	14	204
PERSONLIG INKOMST:	- 60.000	31	12	8	39	26	834
	60 - 90.000	33	13	13	39	39	689
	90 - 120.000	36	15	14	42	39	253
	120 - 150.000	33	16	11	48	33	47
	150.000 -	40	22	16	55	40	45

Anm: Medelvärdena är beräknade på de femminutersintervall, som framgår av frågan enligt bilaga 1. Avrundningar har gjorts till jämna minuttal

Den andra sidan av lästidens förläggning är kvällstidningsläsningen, efter kl 17. I minuter räknat är denna del speciellt kort hos de äldre och bland kvinnor. I dessa grupper ingår det inte i vanan att läsa tidningen på kvällen alternativt har man haft möjlighet att ägna tidningen eventuell extratid redan på eftermiddagen.

Den stora kvällsläsargruppen återfinns bland de yngre och på landsbygden. Dessa är de enda grupper där kvällstidsläsningen

t o m utgör procentuellt längre del av den totala lästiden än morgonläsningen. I bilden finns också med all sannolikhet könsroller som påverkar arbetsfördelningen i hemmet. Bland kvinnorna morgonläsningen över merparten redan efter 20 år, medan männen har sin tid ganska jämnt fördelad mellan morgon och kväll utom i de aktiva åldrarna och bland pensionärerna. Även här har männen dock betydligt större andel kvällsläsning. En manlig pensionär har i genomsnitt 12 minuter per dag efter kl 17 (23 procent av total lästid), kvinnorna har 4 minuter (10 minuter av total lästid). Siffrorna är desamma som kan observeras i konsumtionsstudier av tv.

Det är intressant att se den stora andelen kvällsläsning, delvis en svag ökning sedan 1979, i förhållande till kvällspressens upplageproblem samt morgonpressens satsning på tv-bakgrunder. Ett sådant samband kan här enbart antydast; något egentligt belegg kan inte ges på grundval av detta undersökningsmaterial.

Sammanfattning

Undersökningen av Dagspressens läsare 1981 har givit i stort sett samma bild som motsvarande studie 1979. Det framkommer bl a att

- andelen regelbundna läsare ligger på ca 90 procent av allmänheten. De som läser sin tidning mest regelbundet är äldre än ett befolkningsgenomsnitt och bor oftare i landsorten, företrädesvis i Götaland.
- prenumeration är det dominerande anskaffningssättet. Detta gäller samtliga grupper av läsare. Bland dem som inte prenumererar är tillgång till tidningen via skola och arbete det vanligaste. Detta är vanligast i samma grupper, där prenumeranterna utgör minst andel: bland de yngsta
- de flesta människor läser sin morgontidning vid två eller fler - troligen flera - tillfällen under dagen. Detta är vanligast bland yngre, förvärvsarbetande och i storstadsområdena

- lästiden är i genomsnitt ca 32 minuter. En dryg tredjedel av tiden ligger på morgonen, beroende på dygns- och livsrytm hos olika läsargrupper. Den vanligaste lästidpunkten är före kl 8

När det gäller skillnader mellan 1979 och 1981 kan enbart försiktiga bedömningar göras beroende på att skillnaderna är mycket små. Ett par punkter kan noteras:

- en viss minskning i andelen regelbundna morgontidningsläsare: från 93 till 90 procent
- en något längre genomsnittlig lästid bland läsarna, i första hand på kvällen.

Slutsatsen förefaller bli att det skett en viss avtappning bland mindre noggranna tidningsläsare, men att morgontidningen bland dem som läser den är ett medium som fungerar under hela dagen.

Notförteckning

1. Den första studien heter Dagspressens läsare, och utkom 1980 (Weibull 1980A)
2. 1979 hade frågats om prenumeration på dagspress; 1980 talades det om morgonpress. En mer ingående analys av 1980 års data påvisade att de flesta tycktes ha uppfattat detta som att den prenumererade tidningen också skulle nå dem på morgonen (Dagspressen 1981)
3. De senare har publicerats i Dagspressen 1981.
4. Utbildningsvariabeln i Testologens primärmaterial har dock ett mycket högt samband med åldersfaktorn. Jfr Weibull 1982B, där på grundval av 1979 års undersökning ett relativt utbildningsmått prövas.
5. Om spontan och hjälpt erinran se bl a Weibull 1982A. Det förra innebär att människor själva får ange namnet på de tidningar man läser; hjälpt erinran betyder att man får kryssa av lästa tidningar från en lista, där tidningarnas namn redan finns.
6. Jfr Holmberg-Petersson 1980 s 56.
7. Dessa finns t v enbart i Weibull 1982
8. Jfr t ex Schulman 1977.

DAGSPRESSEN AB

Morgontidningar

%

Vilken morgontidning brukar Du läsa regelbundet? Med regelbundet menas här minst ett nummer per vecka. Om Du läser mer än en morgontidning — ange vilken Du betraktar som Din lokala morgontidning.

811—13
(Tidningens namn)

Prenumererar Du eller någon annan i Ditt hushåll på denna tidning?

815 1 79 Ja → Gå till ① (Ungefär hur lång tid...)
2 12 Nej

På vilket sätt har Du då tillgång till tidningen?

816—18 1 12 Läser hos bekanta
2 5 Lånar av bekanta
3 52 Läser på arbetet/skolan
4 3 Läser på biblioteket
5 31 Annat sätt: Vilket?

814

10 Läser ingen morgontidning regelbundet

Om Du inte läser någon morgontidning regelbundet — v.g. svara vidare i denna spalt.

Finns det någon i Ditt hushåll som prenumererar på någon morgontidning?

819 1 10 Ja → Gå till fråga ② på nästa sida
2 87 Nej
3 Ej svar

Har Du eller någon i Ditt hushåll tidigare prenumererat på någon morgontidning?

820 1 29 Ja
2 62 Nej
9 Ej svar

Gå nu vidare till fråga ② på nästa sida

① Ungefär hur lång tid brukar Du ägna åt Din lokala morgontidning en genomsnittlig vardag?

	0 min	Ca 5 min	Ca 10 min	Ca 15 min	Ca 20 min	Ca 25 min	Ca 30 min	Ca 35 min	Ca 40 min	Ca 45 min	Ca 50 min	Ca 55 min	Ca 60 min	Över 60 min
821 Före kl. 08.00	32	8	15	17	9	3	8	1	1	2	0	0	2	1
822 Kl. 08.00—12.00	71	2	5	7	4	1	4	1	1	0	0	—	1	1
823 Kl. 12.00—17.00	83	2	3	4	2	1	2	0	0	0	0	0	1	0
824 Efter kl. 17.00	46	7	11	11	7	2	9	1	1	1	0	0	2	0
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9				

BAKGRUNDSDATAPersonliga uppgifter

När man sammanställer resultat av undersökningar i tabeller brukar man dela upp svaren på olika grupper. Därför skulle vi gärna vilja ha följande uppgifter om Dig själv.

Är Du?		Hur gammal är Du?	
115	49 Man	116	7 15-17 år
	51 Kvinna		4 18-19 år
			9 20-24 år
			9 25-29 år
			11 30-34 år
			11 35-39 år
			9 40-44 år
117	24 Ogift		7 45-49 år
	68 Gift eller sammanboende		8 50-54 år
	8 Änka/änkling/frånskild		9 55-59 år
			8 60-64 år
			7 65 år och äldre

Är Du?		Är Du?	
118	34 Husfar	119	51 Förvärvsarvetande på heltid
	37 Husmor		17 Förvärvsarbetande på deltid
	14 Son/dotter		7 Hemmafru
	3 Annan hushållsmedlem		11 Studerande
	12 Ensamboende		11 Pensionär
			5 Annan sysselsättning

Vilken utbildning har Du genomgått eller genomgår Du?

120	37 Folkskola
	19 Grundskola, enhetsskola, realskola eller motsvarande
	9 Fackskola, flickskola, folkhögskola eller motsvarande
	23 Gymnasium eller motsvarande
	12 Seminarium, högskola, universitet eller motsvarande

Hur stor är den ort där Du bor?		Bor Du i ?	
121	5 Under 200 invånare	122	11 Insatslägenhet
	12 200-1.999		28 Hyrd lägenhet
	10 2.000-4.999		48 Egen villa/radhus
	9 5.000-9.999		3 Hyrd villa/radhus
	13 10.000-24.999		7 Jordbruksfastighet
	15 25.000-49.999		2 Inneboende
	14 50.000-99.999		2 Annan bostadsform
	22 100.000 och däröver		

BAKGRUNDSDATAPersonliga uppgifter forts

Hur stor del av Ditt hushålls inköp av livsmedel och andra varor för dagligt bruk gör Du själv?

- 123 20 Gör praktiskt taget inga sådana inköp själv
 19 Gör mindre än hälften av alla inköp
 13 Gör ungefär hälften av alla inköp
 10 Gör mer än hälften av alla inköp
 38 Gör alla eller nästan alla inköp

Hushållets sammansättning

Vi skulle vilja veta hur många personer Ditt hushåll normalt består av. Medräkna även sådana, som befinner sig på kortare semester, kortare militärtjänst, tillfälligt på sjukhus m m. OBS! Räkna även med Dig själv.

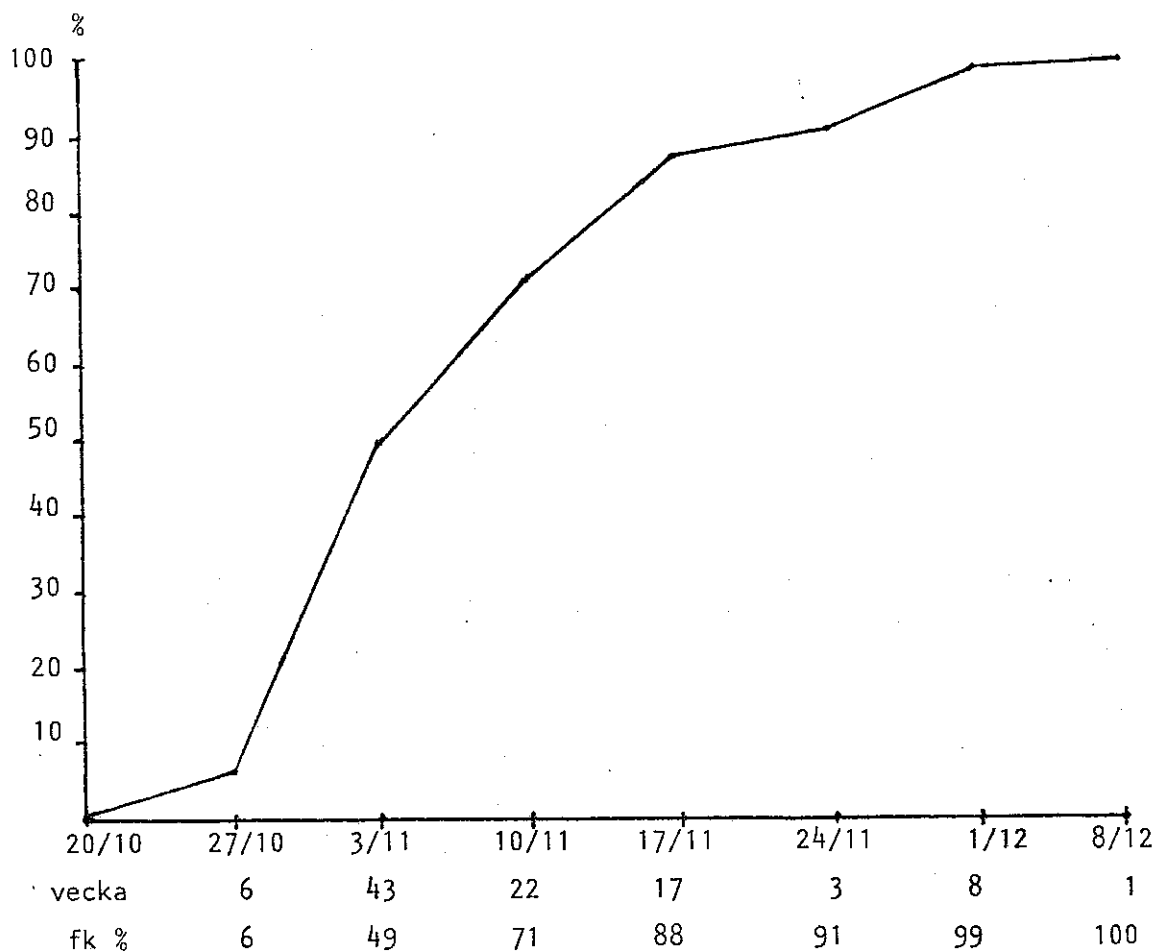
Antal hushållsmedlemmar i åldrarna

Antal	Under 2 år	2-6 år	7-10 år	11-14 år	15-19 år	20-67 år	68 år eller äldre	Totalt antal pers.
0 pers	93	85	85	83	73	2	94	-
1 pers	7	12	13	15	20	20	4	12
2 pers	0	3	2	2	7	66	2	31
3 pers	0	0	0	0	1	10	0	21
4 pers	-	-	-	-	0	2	0	24
5 pers	-	0	-	-	-	0	-	9
6 el fler	-	-	-	-	-	0	-	3
	124	125	126	127	128	129	130	131

Inkomst

Var vänlig sätt ett kryss i den ruta, som motsvarar den inkomstgrupp Du tillhör samt Ditt hushåll tillhör. Studiemedel, räntor och pensioner räknas till inkomsterna. Uppgifterna bör avse årsinkomst innan skatt dragits.

Inkomst i kronor per år	Din personliga	Hushållets totala
Under 60.000	46	10
60.000- 90.000	37	23
90.000-120.000	13	21
120.000-150.000	2	20
150.000-180.000	2	13
180.000-210.000	0	6
210.000-240.000	0	3
240.000	0	3
	132	133

TEKNISK BESKRIVNING

Följande aktiviteter genomfördes under fältarbetsperioden:

- 1/10 1981 Förvarningskort ut
- 20/10 Formulärutsändning
- 23/10 Fu-I
- 30/10 Fu-II
- 16/11 Obligationsdragning
- 18/11 1 lott eller 1 bok värd ca 30 krs erbjudande till hela massan
- 18/11 1 lott eller 1 bok värd ca 30 krs erbjudande till bortfallsgruppen
- 20/11 Telefonanmaning börjar
- 8/12 Undersökningen avslutad

TEKNISK BESKRIVNINGUrval

Urvalet för Sverige Nu P-1005 har utgjorts av 3.000 individer i åldern 15-70 år. Populationen är individer bokförda i befolkningsregistret i åldern 15-70 år.

<u>Svarsfrekvens</u>	<u>Ovägt</u>	<u>Vägt</u>
A Bruttourval	3.000	3.000
B Antal ej målgruppsaktuella	261 ¹⁾	283 ¹⁾
C Nettourval	2.739	2.717
D Antal godkända inkomna formulär	1.998	2.196
E Resterande del av nettourvalet	741	-
F Svar i % av nettourvalet	73 %	81 %

Klassificering av ej målgruppsaktuella

Avflyttade ur riket	1	1
Vistas utomlands större delen av året/ till sjöss	6	6
Bortresta utomlands under undersök- ningsperioden	18	22
Avlidna	6	10
Sjuka, vårdas på sjukhem, vårdhem	3	3
Sjuka, vårdas i hemmet	42	54
Militärtjänst	2	2
Intagna på anstalt/fängelse	1	1
Ej svensktalande	6	8
Okända på uppgiven adress = kvarskrivna/ skrivna å kommun	6	6
	<u>91</u>	<u>113</u>

1) Inkl 50 % av de personer som är "ej anträffbara" vilka erfarenhets-
mässigt visat sig tillhöra gruppen "ej målgruppsaktuella", i detta
urval 170 personer.

DAGLIG TIDNINGSLÄSNING

1981

EN TABELLSAMMANSTÄLLNING OM TIDNINGS-
LÄSNING EN GENOMSNITTLIG DAG 1981 SAMT
JÄMFÖRELSE MED 1979 OCH 1980.

DAGSPRESSPROJEKTET
STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN
GÖTEBORGS UNIVERSITET

81-11-30

Inledning

De tabeller som redovisas i denna sammanställning är bearbetningar av Mediebarometern 1981. Mediebarometern är en årligen återkommande undersökning. Den genomförs under en genomsnittlig oktobervecka varje år. Ansvariga för datainsamlingen är Sveriges Radios avdelning för publik- och programforskning (PUB).

För detaljjämförelser med tidigare mätningar hänvisas till specialrapporten "Daglig Tidningsläsning 1980" (Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet).

Tabellbearbetningarna i denna rapport har genomförts inom ramen för Dagspressprojektet, Statsvetenskapliga institutionen. Göteborg.

Metodik

Undersökningen genomfördes i form av telefonintervjuer under vecka 42, 12-18 oktober 1981. Intervjuerna skedde i anslutning till Sveriges Radios publik- och programforskningsavdelnings normala tittarstudier.

De intervjuade får svara på frågor om sin gårdagskonsumtion av massmedier. Resultaten visar således mediekonsumtionen en genomsnittlig dag i oktober 1981 - i praktiken 11-17 oktober.

Totalt intervjuades 1090 personer. Bortfallet låg på under 10 procent, vilket måste bedömas som mycket lågt. I genomsnitt genomfördes ca 150 intervjuer per dag.

Svarspersonerna är mellan 9-79 år. I bearbetningar har emellertid även undergruppen 15-70 år skuljts ut för särskild analys. Detta har skett i syfte att nå maximal jämförelse med andra studier, där detta intervall tillämpas. ²

MorgontidningsläsningTabell 1 Andelen morgontidningsläsare 1979-81 (procent)

Ar	Tot	Kön		Alder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
1979	74	77	71	41	59	80	85	80	75	77	78
1980	74	73	75	41	67	78	82	80	75	79	83
1981	74	74	73	46	66	80	76	82	73	78	88

En enorm stabilitet präglar den dagliga totalkonsumtionen. Uppgångar bland yngre och högutbildade balanseras av en viss nedgång i övre medelåldern. Totalandelen läsare 1981 inom åldern 15-70 år är 77 procent, samma andel som 1980.

Veckodagsvariationen är nästan lika stabil:

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
1979	79	82	86	82	77	81	60
1980	82	78	82	78	84	80	59
1981	84	83	86	86	75	72	52

Anm.: 15-70 år;

1981 ligger siffror genomgående högre i början och lägre i slutet av veckan. Alla skillnader ligger inom felmarginalen. I jämförelser med amerikanska studier 3) är det rimligt att vänta sig en hög stabilitet i början av veckan och mer av rörlighet i slutet. 1981 års siffror liknar härvidlag mera dem från 1979. Lördags- och söndagsläsning tycks dock gått ner något. x)

x) Det skall framhållas att dagarna undersökts i annan ordning i verkligheten: från och med söndag t o m lördag. Lördag och söndag i tabellen ovan avser således ej samma veckoslut.

Antalet lästa morgontidningar ligger på ungefär samma nivå 1979-1981. Enbart slumpvariationer kan iakttas.

Tabell 2 Antalet lästa morgontidningar - andel som läser två eller fler (procent)

Ar	Tot	Kön		Alder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
1979	10	15	6	4	7	14	12	8	6	14	24
1980	10	13	8	-	6	14	13	9	9	10	22
1981	9	12	6	-	6	11	13	10	6	11	22

Tiden för tidningsläsning är nästan exakt densamma 1980 och 1981. De uppgångar och nedgångar som kan iakttas är anmärkningsvärt små. Intressant är att i den grupp där andelen läsare minskat något (45-64 år) har lästiden gått upp mest: det är de intresserade som läser sin morgontidning.

Tabell 3 Genomsnittstid för morgontidningsläsning (minuter bland läsare)

Ar	Tot	Kön		Alder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
1980	31,6	33,3	30,1	10,2	22,1	31,0	34,3	43,9	32,6	30,6	37,8
1981	31,4	34,1	28,3	11,5	20,2	30,2	36,2	44,0	31,5	28,9	37,7

Lästidens förläggning över veckan har samma mönster 1980 och 1981.

Tabell 4 Genomsnittslästid för morgontidningar för olika delar av veckan (minuter)

	Totalt	Kön		Alder		Utbildning	
		Män	Kvinnor	15-44	45-70	Låg	Hög
Måndag-Fredag 1980	31,1	32,9	30,0	27,5	35,7	30,6	31,6
1981	31,2	34,2	27,9	25,9	37,4	31,0	31,4
Lördag-Söndag 1980	32,4	37,2	27,0	30,6	34,8	31,3	33,2
1981	33,9	37,2	30,3	31,0	38,6	33,4	34,6

Anm: 15-70 år; se även not 1 sidan 2

Det finns en mycket svag uppgång i lästid i veckoslutet. Den ligger främst på kvinnor och äldre.

En fråga som tidigare ställts beträffande lästid är i vilken utsträckning lästiden ökar vid flertidningsläsning. Det har förekommit antaganden om att lästiden är relativt konstant och att läsning av två eller fler tidningar betyder en förhållandevis liten ökning i total lästid.

Frågan har prövats i en särskild bearbetning för morgonpress 1981. Denna visar att det sker en inte obetydlig ökning i lästiden bland dem som läser mer än en morgontidning - från 27 minuter i snitt bland entidningsläsare till 61 minuter hos dem som läser tre eller fler morgontidningar:

	Totalt	Män	Kvinnor	Utbildning		Hög
				Låg	Medel	
En tidning	27,0	28,6	25,4	28,6		25,5
Två tidningar	49,0	53,4	38,1	52,5		52,9
Tre tidningar	61,1	63,8	-	-		(57,0)

Förklaringen till detta kan antydast mot bakgrund av lästiderna i olika bakgrundsgrupper. Det visar sig att män och högtbildade ökar sin lästid relativt mer vid dubbelläsning. Detta är människor som enligt andra indikatorer har ett stort morgontidningsintresse. Resultatet skulle då tyda på att det finns två typer av läsare: de som ägnar en viss tid åt att se vad som hänt i tidningen och de som av ett särskilt intresse läser tidningen. Det finns en antydning om en skillnad mellan ett instrumentellt läsbeteende och ett läsbeteende som är sitt eget mål.⁴

KvällstidningarTabell 5 Andelen kvällstidningsläsare (procent)

År	Tot	Kön		Ålder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
1979	39	44	35	28	47	45	40	25	39	44	40
1980	40	46	34	25	53	44	38	30	39	46	41
1981	36	41	32	24	47	39	38	26	38	48	24

Den totala kvällstidningshöjningen 1981 uppvisar en genomgående nedgång i jämförelse med 1980. Detta gäller de flesta grupper, i flera grupper är dock skillnaderna små.

Läsningen per veckodag uppvisar ett likartat mönster i jämförelsen 1979-81.

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
1979	42	47	39	36	40	39	52
1980	47	38	40	42	45	48	42
1981	40	33	36	40	41	47	38

Anm: 15-70 år

Det visar sig också att 1980 års studie överlag har höga exponeringstal. 5) Vidare framgår att söndagsläsningen minskar medan lördagsläsningen ökar.

Lästiden för kvällspress ligger 1981 något högre än för 1980. Ökningen är dock marginell och uppvisar inget entydigt mönster.

Tabell 6 Genomsnittlig lästid för kvällspress (minuter bland läsare)

År	Tot	Kön		Ålder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
1980	29,0	32,1	25,0	13,7	23,6	29,8	32,1	38,2	33,9	24,9	28,1
1981	30,1	32,3	27,1	21,1	21,8	30,3	32,7	45,5	32,9	27,5	32,3

Sammanfattningsvis kan visas att dagspressens - morgon och kvällspress genomsnittliga andel läsare per dag 1981 är 85 procent (9-79 år). Motsvarande andel 1980 var 86 procent.

Tabell 7 Total andel läsare för dagspress (morgon- och kvällspress procent)

År	Tot	Kön		Ålder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
1980	86	87	86	54	88	90	91	89	88	92	95
1981	85	87	82	58	85	92	87	84	85	92	91

De nedgångar som registreras förklaras i huvudsak av minskad kvällstidningsläsning.

Vecko- och tidskriftspress

Populärpressens andel läsare ligger på i det närmaste exakt samma nivå 1980 och 1981. Ökningar i de äldres totala läsning och de yngstas flertidningsläsning är undantag som sannolikt beror på tillfälligheter. I övrigt ligger alla avvikelser på plus/minus ett par procent.

Tabell 8 Andelen populärpressläsare 1980-1981 (procent)

Ar	Tot	Kön		Alder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
<u>Läsare:</u>											
1980	23	16	30	28	25	19	23	28	26	20	15
1981	23	15	31	29	24	16	20	39	27	19	13
<u>Läsare av två eller fler:</u>											
1980	4	3	5	4	4	3	5	7	6	4	3
1981	5	4	6	14	6	2	3	8	5	2	3

Veckodagsvariationen för populärpressen är också ungefär densamma 1980 och 1981.

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
1980	22	26	27	27	20	15	20
1981	23	25	22	18	19	13	23

Anm: 15-70 år; jfr not 1 sid 2.

Nedgången på fredag och lördag samt återhämtningen på söndag kan iakttas i båda undersökningsåren.

Den genomsnittliga lästiden för populärpress förefaller ha ökat något sedan 1980: från ca 35 till 39 minuter i snitt. Ökningen har skett inom så gott som alla grupper, bl a genom att andelen "långtidsläsare" - mer än 60 min - ökat kraftigt.

Tabell 9 Genomsnittlig lästid för populärpress 1980 och 1981 (minuter och procent)

Ar	Tot	Kön		Alder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
<u>Antal minuter</u>											
1980	35,4	32,0	36,5	24,8	32,4	33,4	37,4	45,6	38,8	35,8	28,5
1981	39,4	37,5	40,3	31,5	35,7	35,4	42,3	46,7	44,4	34,9	30,6
<u>Andel > 60 min</u>											
1980	8	7	8	3	2	6	9	17	11	5	(4)
1981	14	10	16	6	10	11	18	21	20	6	(8)

Anm: Obs att metodskillnader omöjliggör direkta jämförelser av genomsnittstid mellan populär- och tidskriftspress å ena sidan och morgon- och kvällspress på den andra.

Tidskrifternas läsarandelar är lika stabila som populärpressens. 22 procent läsare både 1980 och 1981. Inom alla grupper är andelarna nära nog exakt desamma. Bland de högutbildade är siffrorna dock lägre 1981.

Antalet lästa tidskrifter är genomsnittligt lägre 1981. Också här är nedgången bland högutbildade särskilt tydlig.

Tabell 10 Andel tidskriftsläsare 1980 och 1981 (procent)

Ar	Tot	Kön		Alder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
<u>Andel läsare totalt:</u>											
1980	22	27	16	10	19	27	26	11	15	25	57
1981	22	26	16	12	19	26	27	12	16	24	39
<u>Andel läsare av två eller fler</u>											
1980	4	6	2	2	6	6	6	1	1	5	13
1981	3	4	3	1	3	3	4	-	1	3	8

Veckodagsvariation för tidskrifterna är i stort sett densamma 1980 och 1981.

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
1980	26	32	21	26	24	25	16
1981	30	28	26	26	22	19	17

Anm: 15-70 år; jfr not 1 sid 2.

Sammanfattningsvis är den totala spridningen bland allmänheten av icke-dagliga tidningar 1981 41 procent en genomsnittlig dag - mot 41 procent 1980. Stabiliteten är anmärkningsvärd.

Radio-tv

Medan konsumtion av de tryckta medierna enbart avser den angivna veckan så finns för radio och tv uppgifter om både denna vecka och en längre tidsperiod under år 1981. I det följande redovisas i huvudsak den längre tidsperioden.

Radiolyssnandet 1981 uppvisar en långsam nedgång i jämförelse med tidigare undersökningsår. Den har minskat från 73 % 1979 till 69 % 1981. Minskningen kan iakttas i samtliga grupper.

Tabell 10 A Total radiokonsumtion, genomsnitt över året 1979-1981 (procent)

År	Tot	Kön		Ålder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
1979	73	75	71	53	73	76	77	75	77	74	72
1980	71	71	71	55	71	74	74	74	71	73	76
1981	69	70	68	46	68	74	70	71	71	72	71

Anm: Radiomätningen avser en längre tidsperiod 1981.

Lyssnandet under den aktuella oktoberveckan - som ligger över årsgenomsnittet - ligger dock på ungefär samma nivå 1980 och 1981. Detta gäller både ljudradio totalt och lokalradio.

Tabell 10 B Radiokonsumtionen oktober 1980 (procent)

Ar	Tot	Kön		Alder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
<u>Ljudradio totalt</u>											
1980	74	74	76	52	66	83	76	79	78	78	73
1981	74	74	74	49	68	80	75	82	77	75	78
<u>Lokalradio</u>											
1980	41	41	41	23	30	46	45	46	47	41	31
1981	41	42	41	17	41	50	38	44	43	47	42

Den totala lyssnartiden för radio ligger emellertid på ungefär samma nivå 1979-1981.

Tabell 11 Andel radiolyssnare mer än två timmar genomsnitt över året 1979-1980 (procent)

Ar	Tot	Kön		Alder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
<u>Mer än två timmar</u>											
1979	48	43	51	28	42	51	48	57	51	46	40
1980	49	48	52	29	46	54	50	62	59	49	36
1981	49	46	53	22	43	50	53	52	54	46	35

Anm: Se tabell 10 A

Tv-tittandet uppvisar en viss stagnation. För den längre mätperioden antyds en nedgång 1981 - i praktiken tycks siffrorna 1981 vara ungefär på samma nivå som de från 1979. I vissa grupper är de dock klart lägre.

Tabell 12 Total tv-konsumtion, genomsnittlig över året 1979-1981 (procent)

År	Tot	Kön		Ålder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
1979	77	78	75	89	71	72	78	83	78	74	69
1980	79	80	78	90	72	74	82	86	81	77	71
1981	76	77	74	87	67	70	77	84	78	72	67

Anm: Se tabell 10 A

Tiden för tv-tittande har däremot ökat bland dem som tittar. Inom samtliga grupper finns en successiv ökning av andelen "långtidstittare". Det tycks vara korttidstittarna som övergivit tv.

Tabell 13 Tid för tv-tittande. Andel med mer än två timmars tittande, genomsnitt över året, 1979-1980 (procent av tittare)

År	Tot	Kön		Ålder					Utbildning		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
<u>Mer än två timmar</u>											
1979	52	51	52	52	45	47	54	60	53	50	45
1980	56	58	54	56	49	53	59	63	57	53	48
1981	59	60	58				61	69	63	57	54

Anm: Se tabell 10 A

Tv-konsumtionen för oktoberveckan 1981 var i huvudsak densamma som iaktogs 1980: 76 i förhållande till 75 procent. Fördelningen över veckan var i huvudsak den väntade:

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
Andel tittare	77%	69%	62%	82%	68%	78%	86%
Genomsnitt minuter/tittare	120	90	94	104	124	191	146

Anm: Aldersintervall 15-70 år

En kraftig ökning i tittartid iakttas vid veckoslutet. Det relativt höga talet för torsdag, särskilt andelen exponerade, kan föras tillbaka till att programserien "Dallas" sändes den dagen.

Mediejämförelser

Den totala exponeringen för huvudmedierna kan nu sammanfattas för 1980 och 1981:

Tabell 14 Exponering för olika medier 1980 och 1981 (procent och minuter)

Konsumtion	Aldersintervall 9-79							Aldersintervall 15-70						
	Morgon-press	Kvälls-press	Populär-press	Tid-kr pre	Ra-dio	Lo-ka-ra-dio	Tv	Morgon-press	Kvälls-press	Populär-press	Tid-kr pre	Ra-dio	Lo-ka-ra-dio	Tv
<u>Andelar</u>														
1980	74	40	23	22	75	41	75	77	43	23	24	78	42	75
1981	74	36	23	22	74	41	76	77	39	20	24	76	45	75
<u>Minuter bland läsare etc</u>														
1980	31,6	29,0	35,4	33,2	1)1)127			31,4	29,3	35,6	32,7	1)1)127		
1981	31,4	30,1	39,4	31,2	1)1)131			31,9	30,3	40,5	31,3	1)1)126		

1) Uppgifter ej insamlade

Morgonpress, radio och - sannolikt - tv framträder som dominerande publikmedier. Kvällspressens minskning och övriga tryckta mediers stabilitet är andra tendenser. Populärpressen uppvisar här en viss minskning inom åldersintervallet 15-70 år - samtidigt är detta det enda medium där lästiden bland läsarna ökat förhållandevis mycket.

Specialbearbetningar 1981

I tidigare studier av tidningsläsning har påvisats inte obetydliga regionala skillnader beträffande andelen regelbundna läsare, särskilt Stockholms-områdets lägre andel morgontidningsläsare.⁶ I tabell 15 har en speciell analys av gårdagsläsningen i olika regioner presenterats. Den regionindelning som gjorts finns närmare redovisad i bilaga 1.

Tabell 15 Gårdagsläsning i olika regioner (procent)

Region	9-79 år						15-70 år								
	Mor-gon-press	Kv-press	Dags-press	Vecko-press	Tid-skr-press	Ra-dio	An-tal	Mor-gon-press	Kv-press	Dags-press	Vecko-press	Tid-skr-press	Ra-dio	Lo-kal-radio	An-tal
Stockholm	70	41	86	14	35	75	202	75	44	89	13	37	78	43	169
Göteborg/ Malmö	80	33	89	26	26	76	143	81	34	90	24	26	76	36	123
Övr stads- områden	75	37	85	25	15	72	346	78	41	89	21	18	75	47	281
Övr Mellan- och Syd- Sverige	69	37	80	25	22	78	255	71	38	83	22	26	80	45	210
Övr Norr- land	78	31	84	23	14	68	143	83	36	91	21	16	85	44	121

Anm: Den närmare regiondefinitionen framgår av bilaga 1

Vad beträffar läsningen av morgonpress är det för en genomsnittlig vecka relativt jämnt mellan regionerna. Göteborg och Norrland har de högsta andelarna medan Stockholm och icke-stadsområden i Svealand och Götaland ligger lägst. Tendensen är densamma för åldersgruppen 15-70 år, där dock Stockholm ligger något bättre till. Till viss del motsäger resultatet andra studier av tidningsläsningen i Stockholm, där denna påvisats ligga klart under ett riksgenomsnitt. En närmare analys visar att resultatet i tabell 15 till stor del förklaras av att det gäller daglig läsning: i Stockholm finns lokala dagstidningar att tillgå varje dag, medan detta inte är fallet i de flesta icke-storstadsregioner. Om enbart vardagsläsningen inkluderas visar sig också att Stockholm ligger lägst bland 15-70 åringar:

Vardagsläsning x)	Stockholm	Göteborg/ Malmö	Övr stadsområden	Övr Mellan- och Sydsverige	Övr Norrland
Morgonpress	81	88	86	88	95
Kvällspress	43	35	42	41	35
Dagspress	96	97	97	96	100
Antal svar	118	89	192	136	83

x) Avser måndag t o m fredag

Kvällspressläsningen ligger högst i Stockholm oavsett åldersgrupp eller veckodag och övriga stadsområden samt Mellan- och Syd-sverige ligger förhållandevis högt.

Den totala dagspressläsningen är förhållandevis jämn över landet. Resultatet bekräftar således tidigare studier att tidningsläsningen kan vara sammansatt på lite olika sätt i olika delar av landet men att den totala läsnivån är hög.

Veckopressen har sin svagaste ställning i Stockholm. Detta är däremot tidskrifternas bästa område. Med all sannolikhet är det den bakomliggande utbildningsfaktorn, som på denna punkt spelar in. Tidskrifterna är svagast i stadsområdena i Mellan- och Sydsverige samt i Norrland.

Radiolyssnandet uppvisar inga anmärkningsvärda variationer över landet. Lokalradions svaga ställning i Göteborg och Malmö kan möjligen framhållas.

I huvudsak bekräftar bilden av de regionala skillnaderna i fråga om gårdagskonsumtion av viktigare medier vad som iakttagits i tidigare studier. Vid gårdagsläsning ligger dock Stockholm relativt sett något högre än vad som iakttas vid studier av regelbundna läsare. Detta kan tyda på att andelen sporadiska läsare är större än vad regelbundenhetsmätningarna fått fram - människor som ytligt kommer i kontakt med dagspress men som inte tänker på det då de tillfrågas om sin regelbundna läsning.

Den relativa exponeringen har undersökts för första gången 1981. Den ger uppgifter om konsumtionstidens relativa fördelning på medier en genomsnittlig dag.

Först kan visas att den genomsnittliga mediekonsumtionstiden är 145 min. Denna kan betraktas som primärkonsumtion eftersom ljudradio ej ingår.⁷ Som framgår av tabell 10 A är den högre bland män än bland kvinnor samt ökar kontinuerligt med ålder; mediekonsumtionstiden är också högre bland lågutbildade. I jämförelse med 1980 är den totala primärkonsumtionstiden nästan exakt densamma - 1980 var den 147 min. Denna totalsiffra är då beräknad på samtliga tillfrågade och inkluderar således även icke-konsumenter.

Fördelningen mellan medier visar att tv har i genomsnitt 2/3 av konsumtionstiden medan morgonpressen har ca 1/6. Skillnaderna är betydande mellan grupperna. Under 24 år dominerar tv. Bland lågutbildade utgör tv 67 procent, bland högutbildade 57 procent. De högutbildade har betydligt längre tid för morgonpress och tidskrifter - tillsammans mer än 1/3 av mediekonsumtionstiden.

Tabell 16 Tidsfördelning mellan några huvudmedier 1981
(procent)

Är	Tot	Kön		Ålder					Ålder		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Medel	Hög
Tv	66	65	66	83	71	61	65	64	67	63	57
Morgontidningar	16	17	15	4	9	19	17	18	15	17	24
Kvällstidningar	8	9	6	4	8	9	8	6	8	10	6
Populärpress	6	4	9	7	8	4	6	9	8	5	3
Tidskriftspress	5	6	3	1	4	7	5	2	3	6	10
Totalt	101	101	99	99	100	100	101	99	101	101	100
Tim tot	2643	1430	1214	210	338	798	733	563	1404	586	426
Min/individ	145	152	138	113	115	134	154	210	160	136	137

Anm: Procent har beräknats av "genomsnittspersonens" konsumtion inom varje grupp. Siffrorna inkluderar således icke-konsumenter.

En översikt av hur morgontidningsläsarnas övriga mediekonsumtion ser ut visar inga egentliga skillnader mellan 1980 och 1981. Med ökad morgontidningsläsning ökar tidskriftsläsning, lokalradio och ljudradio. Förändringar mot 1981 är en minskad populärtidningsläsning bland flertidningsläsarna av morgonpress. Vidare framgår att nedgången i kvällspress främst tycks ligga bland dem som inte läser morgonpress. Ljudradiolyssnandet har främst gått ner bland dem som inte läser morgontidningen.

Tabell 17 Morgontidningsläsning och annan mediekonsumtion
(procent)

Antal lästa morgontidningar

Annan medie- konsumtion	Ingen		En		Flera	
	1980	1981	1980	1981	1980	1981
Kvällstidningar	57	<u>51</u>	39	35	41	42
Populärtidningar	18	20	24	22	22	<u>13</u>
Tidskrifter	16	17	24	23	40	43
Lokalradio	35	31	44	47	47	51
Ljudradio	74	<u>65</u>	78	78	83	86
Antal	204	209	595	518	107	97

Anm: 15-70 år

Samma uppställning kan redovisas för olika åldersgrupper och för män och kvinnor. Inga anmärkningsvärda skillnader kan iaktas mellan 1980 och 1981. Det finns en antydning om att den minskade kvällstidningsläsningen bland de yngre är jämnt fördelad och ej beroende av morgontidningsläsning; det är bland de äldre som kvällstidningsläsningen gått ner bland icke-morgontidningsläsare och snarast gått upp bland dem som läser flera morgontidningar. Ljudradiolyssnandet har gått ner bland ickemorgontidningsläsare bland både yngre och äldre. Lokalradion har ökat överlag i båda grupperna.

Huvudintrycket av tabellerna 17 och 18 är den påfallande stabiliteten i massmediekonsumtionen. De kombinationer av medier som människor gör en genomsnittlig dag är i stort sett desamma.

Tabell 18 A Morgontidningsläsning och annan medie-
konsumtion i olika åldersgrupper (procent)

Annan mediekonsumtion	Morgontidningsläsning											
	Yngre (15-44 år)						Äldre (45-70)					
	1980			1981			1980			1981		
	Ingen	En	Flera	Ingen	En	Flera	Ingen	En	Flera	Ingen	En	Flera
Kvällstidningar	60	41	52	57	35	47	51	37	27	41	35	38
Populärtidningar	17	22	23	22	18	14	19	27	22	16	27	13
Tidskrifter	18	24	44	16	24	47	13	24	36	19	23	40
Lokalradio	33	43	37	37	48	55	39	45	60	22	46	46
Ljudradio	74	77	82	63	79	86	75	78	84	68	78	85
Antal	137	334	62	130	353	49	67	261	45	79	245	48

Tabell 18 B Morgontidningsläsning och annan mediekonsumtion
med hänsyn till kön (procent)

Annan mediekonsumtion	Morgontidningsläsning											
	Män						Kvinnor					
	1980			1981			1980			1981		
	Ingen	En	Flera	Ingen	En	Flera	Ingen	En	Flera	Ingen	En	Flera
Kvällstidningar	57	45	48	55	39	43	53	33	29	45	31	41
Populärtidningar	15	14	14	12	13	11	21	33	37	28	31	19
Tidskrifter	16	32	44	21	29	46	16	17	34	13	18	29
Lokalradio	38	43	45	31	46	54	31	44	49	32	48	33
Ljudradio	71	76	83	64	77	86	78	79	83	66	80	64
Antal	110	275	66	114	301	65	94	320	41	95	297	32

Könsskillnaderna är i huvudsak desamma 1980 och 1981. Bland kvinnor har de som inte läser morgontidning gått ner i kvällstidningsläsning. Populärtidningsläsningen har gått ner bland dem som läser flera morgontidningar. Alla skillnader är emellertid små.

Tabell 19 Kombinationer av morgon- och kvällspress (procent)

Grupper	Kombinationer										Antal	
	Ingen tidning		Enbart kvällstidn.		Enbart morgontidn.		Morgontidn.+ Kvällstidn.		Övriga komb.			
	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981	1980	1981
Män	10	11	14	13	41	46	26	22	9	9	451	480
Kvinnor	9	12	12	10	53	53	22	20	4	5	455	424
15-44 år	10	11	15	14	43	48	24	21	7	5	533	532
45-70 år	9	13	9	9	53	51	24	20	5	6	373	372
Totalt	10	11	13	12	47	49	24	21	7	6	906	904

Anm: 15-70 år

Morgon- och kvällstidningarnas samspel kan belysas i tabell 19. Skillnaderna mellan 1980 och 1981 är små. Nedgången i kvällstidningsläsning syns i en ökad andel icke-läsare i alla grupper och en större andel läsare av enbart morgontidningar i de flesta. De som en genomsnittlig dag inte läst morgontidningen tycks således i mindre utsträckning kompensera med kvällspress.

Det tidsmässiga samspelet mellan tv och andra medier kan ytterligare belysas av hur konsumenterna på dagspress, annan press och radio utnyttjar tv. I tabell 20 presenteras en sådan uppställning.

Tabell 20 Tv-tittartid i genomsnitt för personer som skiljer sig åt i annan mediekonsumtion (minuter)

Annan mediekonsumtion	Aldersgrupp	Genomsnittlig tv-tittartid		Antal		Tittare			
		Totalt	Bland tittare	Totalt	Tittare	9-79	15-70		
		9-79	15-70	9-79	15-70	9-79	15-70		
<u>Morgontidningsläsning</u>									
Ingen tidning		94	92	128	131	286	209	209	148
En tidning		98	94	128	126	701	598	536	447
Två tidningar		97	96	117	117	87	84	72	69
Tre eller fler tidningar		(103)	(101)	(120)	(120)	14	13	12	11
<u>Kvällstidningsläsning</u>									
Ingen tidning		89	85	120	126	691	548	514	369
En tidning		106	105	138	137	354	319	273	243
Två eller fler tidningar		138	128	145	135	43	38	41	36
<u>Veckotidningsläsning</u>									
Ingen tidning		92	91	124	130	837	719	621	528
En tidning		107	101	132	131	198	154	161	119
Två eller fler tidningar		132	(134)	149	148	53	31	47	28
<u>Tidskriftsläsning</u>									
Ingen tidning		98	94	130	128	854	687	642	503
En tidning		89	89	114	115	202	186	158	144
Två eller fler tidningar		116	117	132	135	33	32	29	28
<u>Radiolyssnande</u>									
Nej		81	81	111	115	284	213	206	151
Ja		102	98	132	129	800	689	619	522

() = begränsat antal svars personer

Om vi begränsar oss till en analys av åldersgruppen 15-70 år - de två inramade kolumnerna finner vi beträffande det totala tittandet att detta ökar svagt med ökande konsumtion av andra medier. För alla medier ger högkonsumenterna tv mer tid än icke-konsumenterna. För morgontidningar och tidskrifter finns emellertid inget kontinuerligt samband: icke-läsarna ser något längre på tv än läsarna.

Beträffande tittartiden bland tittare så är tendensen i stort densamma. För morgonpressen är det emellertid omvänt mönster: en svag minskning i tittartid med ökat antal lästa tidningar. Också för tidskrifter är skillnaderna nu något mindre än för det totala tittandet.

Sammanfattning

Totalbilden är en grundläggande stabilitet i mediekonsumtionen en genomsnittlig dag 1979-1980. De mindre förändringar som framträder är radions och kvällspressens nedgång och tv-konsumtionens stagnation. Morgonpressen håller nästan exakt sin position bland allmänheten.

De nya analyser som genomförts 1981 har givit nya infallsvinklar på den regionala mediekonsumtionen samt på den tidsmässiga fördelningen mellan medierna.

Det som framkommit beträffande regioner är en stor likhet, utom beträffande morgon- och kvällstidningsläsning i Stockholm i förhållande till landet i övrigt. Likheten är dock högre i fråga om gårdagskonsumtion än för regelbunden läsning.

Tidsanalyserna visar att högutbildade ägnar en längre del av sin tid på tryckta och informativa medier. Fortfarande är emellertid också i denna grupp tv det medium som ges mest tid. En viss tendens till kumulativitet i tidsanvändningen kan urskiljas: högkonsumtion av ett tryckt medium betyder oftast hög konsumtion också av tv. Detta motsäger delvis tidigare resultat och måste prövas ytterligare i 1982 års studie.

Litteratur

BOGART, LEO

Press and Public. Who reads, what, where, when and why in American newspapers. Hillsdale, NJ 1981

WEIBULL, LENNART

Daglig tidningsläsning 1980. En uppföljning till 1979 års läsarstudie. Statsvetenskapliga institutionen, Göteborg 1981.

NOTFÖRTECKNING

1. Mediebarometern 1981 innehåller Sveriges Radios redovisning av samma undersökning
2. Detta diskuteras i Weibull 1980A
3. Jfr Bogart 1981
4. Detta har diskuterats bl a i SOU 1975:78
5. Jfr de speciella händelserna under 1980 års undersökning i Weibull 1980A
6. T v enbart redovisat i Weibull 1982B
7. Jfr bakgrunden till detta i Weibull 1980A
8. Jfr Publikåret 1980/81.

SAMMANFATTNING

De två läsarstudierna har för 1979 - 1981 givit två indikatorer på utvecklingen av svensk dagspress. Båda undersökningarna ger en samstämmig bild: det finns en mycket hög grad av stabilitet i det svenska mediasystemet. Det har i stort sett inget hänt under de tre undersökningsåren.

De svaga tendenser som finns är kvällspressens minskning, som den framkommer i läsarstudien från Testologen och ljudradions tillbakagång som den påvisas i Mediebarometern.

Det är samtidigt av intresse att se hur två undersökningar som utgår från olika metodik kommer till så likartade resultat. Exempelvis kan morgonpressens ställning nu anges med två utgångspunkter:

Läsning 15-70 år	Läsarstudien		Mediebarometern	
	1979	1981	1979	1981
Minst en morgontidning	93	90	77	77

Den skillnad som här framträder kan förefalla stor. Vad som påvisas är emellertid två sätt att se på svensk morgonpress. Läsarstudien anger morgonpressens vidaste läsekrets - människor som regelbundet kommer i kontakt med morgontidningar; mediebarometern anger hur morgonpressen når ut en enskild dag.

Siffrorna ger två perspektiv på dagspressens ställning. Till detta kommer att det finns undersökningstekniska skillnader. Läsarstudien ger på så sätt att den bygger på spontan erinran i form av postenkät någon underskattning; mediebarometern har telefonintervjuer. Det är emellertid inte metodskillnaderna som är det avgörande; tvärtom visar det sig vara samma mönster som kommer fram i båda studierna.

Inför framtiden är det av mycket stort intresse att se hur relationerna mellan de två perspektiven på pressen utvecklas. Frågan

gäller i vilken utsträckning "gapet" ökas eller minskas. Detta kommer att kunna ge antydningar om dagspressens ställning på mediemarknaden.